

**Організація, управління та
вдосконалення системи
вогню в сучасних умовах (за
досвідом проведення ООС
(раніше АТО))**

З метою якісної підготовки підрозділів до ведення бою (бойових дій), Методичні рекомендації ознайомлюють та надають обґрунтування питань організації, управління та вдосконалення системи вогню а також пропонує варіанти проведення занять з управління вогнем. Зазначені прийоми та процедури узагальнюють передовий досвід отриманий під час ведення бойових дій військових частин (підрозділів) в ході Антитерористичній операції (Операції об'єднаних сил) на території Луганської та Донецької областей (далі — ООС (раніше АТО)).

Сформульовані рекомендації створені для застосування на тактичному рівні (батальйон — рота — взвод — відділення (екіпаж, танк). Незважаючи на те, що Методичні рекомендації надають перевірені на практиці методики управління вогнем підрозділами за досвідом проведення ООС (раніше АТО) так і ведення війни в сучасних умовах, вони не претендують на роль нормативних документів.

Положення, які містяться в цих Методичних рекомендаціях є основою для розробки тактичних прийомів і способів дій у кожному конкретному випадку, а командири підрозділів повинні застосовувати їх творчо за умов конкретної обстановки, яка склалася.

ЦЕНТР ОПЕРАТИВНИХ СТАНДАРТІВ І МЕТОДИКИ
ПІДГОТОВКИ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ СПІЛЬНО
З ГОЛОВНИМ УПРАВЛІННЯМ ПІДГОТОВКИ
ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ

ОБМЕЖЕННЯ РОЗПОВСЮДЖЕННЯ:
обмежень для розповсюдження немає

ОРГАНІЗАЦІЯ, УПРАВЛІННЯ ТА ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ВОГНЮ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

(за досвідом проведення
ООС (раніше АТО))

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

Видавництво
«Центр учбової літератури»
Київ – 2023

О-64 **Організація, управління та вдосконалення системи вогню в сучасних умовах.** (за досвідом проведення ООС (раніше АТО). Методичні рекомендації. — Київ: «Центр учбової літератури», 2022. — 114 с.

ISBN 978-611-01-2814-8

З метою якісної підготовки підрозділів до ведення бою (бойових дій), Методичні рекомендації ознайомлюють та надають обґрунтування питань організації, управління та вдосконалення системи вогню а також пропонує варіанти проведення занять з управління вогнем. Зазначені прийоми та процедури узагальнюють передовий досвід отриманий під час ведення бойових дій військових частин (підрозділів) в ході Антитерористичній операції (Операції об'єднаних сил) на території Луганської та Донецької областей (далі — ООС (раніше АТО).

Сформульовані рекомендації створені для застосування на тактичному рівні (батальйон — рота — взвод — відділення (екіпаж, танк). Незважаючи на те, що Методичні рекомендації надають перевірені на практиці методики управління вогнем підрозділами за досвідом проведення ООС (раніше АТО) так і ведення війни в сучасних умовах, вони не претендують на роль нормативних документів.

Положення, які містяться в цих Методичних рекомендаціях є основою для розробки тактичних прийомів і способів дій у кожному конкретному випадку, а командири підрозділів повинні застосовувати їх творчо за умов конкретної обстановки, яка склалася.

ЗМІСТ

	ВСТУП	5
	ОСНОВНІ ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ	5
	ПЕРЕЛІК СКОРОЧЕНЬ ТА УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ	6
1	СУТНІСТЬ СИСТЕМИ ВОГНЮ	8
1.1	Загальні положення	8
1.1.1	Вогонь як спосіб знищення противника в бою за досвідом проведення ООС (раніше АТО)	8
1.1.2	Маневр вогнем за досвідом проведення ООС (раніше АТО)	16
1.1.3	Система вогню підрозділу за досвідом проведення ООС (раніше АТО)	18
1.2	Особливості організації системи вогню в батальйоні (роті, взводі, відділені) в обороні (наступі, під час ведення рейдових (штурмових) дій, в оточені тощо) за досвідом проведення ООС (раніше АТО)	20
1.2.1	Особливості роботи командира підрозділу щодо створення системи вогню та управління нею в ході ведення оборонного бою за досвідом проведення ООС (раніше АТО)	20
1.2.2	Основи організації та управління вогнем у наступі за досвідом проведення ООС (раніше АТО)	25
1.2.3	Основи організації та управління вогнем при виході з оточення за досвідом проведення ООС (раніше АТО)	27
1.2.4	Особливості планування та створення системи вогню в урбанізованому середовищі (у місті (населеному пункті), лісі, під час оборони водної перешкоди тощо) за досвідом проведення ООС (раніше АТО)	29
1.2.5	Порядок створення системи комплексного вогневого ураження з залученням підрозділів, які придані та підтримують, в тому числі з залученням авіаційних підрозділів та підрозділів РВІА за досвідом проведення ООС (раніше АТО)	31
2	УПРАВЛІННЯ ВОГНЕМ	33
2.1	Розвідка наземних і повітряних цілей, оцінка їх важливості і визначення черговості ураження	34
2.2	Вибір виду зброї і боєприпасів, виду і способу ведення вогню (стрільби)	35
2.3	Цілевказівки	35
2.4	Визначення моменту відкриття вогню (подання команд на відкриття вогню) та постановка вогневих завдань	38
2.5	Спостереження за результатами вогню та його корегування	41
2.6	Маневр вогнем	42
2.7	Алгоритм розробки командиром вправ (тренувань) з управління вогнем, вибір тематики та їх зміст	43
2.8	Особливості планування та проведення занять з управління	44

	вогнем	
2.9	Особливості організації системи вогню з урахуванням досвіду ООС (раніше АТО)	47
3	ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ВОГНЕМ ЗА ДОСВІДОМ ПРОВЕДЕННЯ ООС (раніше АТО)	48
3.1	Шляхи вдосконалення системи управління вогнем	48
3.2	Шляхи досягнення ефективності знищення противника вогнем	50
3.3	Система управління вогнем ISTAR	53
3.3.1	Досвід побудови системи ISTAR в районі ООС (раніше АТО)	55
Додатки:		
1	План проведення заняття з управління вогнем 1 механізованого взводу в обороні (варіант)	61
2	План проведення заняття з управління вогнем 1 механізованої роти на марші (варіант)	74
3	План імітації та позначення дій противника при проведенні підготовчої вправи з управління вогнем 2 механізованого взводу (відділень) під час здійснення маршу без бойової стрільби (варіант)	93
4	Алгоритм розробки командиром вправ (тренувань) з управління вогнем, вибір тематики та їх зміст	102
5	Картка вогню механізованого (гранатометного) відділення, танкового екіпажу (варіант)	103
6	Схема опорного пункту механізованого (танкового) взводу (варіант)	106
7	Схема опорного пункту механізованої роти (варіант)	108
8	Схема району оборони механізованого батальйону (варіант)	109
9	Форми постановки вогневих задач та подачі команд на відкриття вогню командирами підрозділів (варіант)	110
	СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ (ДЖЕРЕЛ)	113

ВСТУП

З метою якісної підготовки підрозділів до ведення бою (бойових дій), Методичні рекомендації ознайомлюють та надають обґрунтування питань організації, управління та вдосконалення системи вогню а також пропонує варіанти проведення занять з управління вогнем. Зазначені прийоми та процедури узагальнюють передовий досвід отриманий під час ведення бойових дій військових частин (підрозділів) в ході Антитерористичній операції (Операції об'єднаних сил) на території Луганської та Донецької областей (далі – ООС (раніше АТО)).

Сформульовані рекомендації створені для застосування на тактичному рівні (батальйон – рота – взвод – відділення (екіпаж, танк).

Незважаючи на те, що Методичні рекомендації надають перевірені на практиці методики управління вогнем підрозділами за досвідом проведення ООС (раніше АТО) так і ведення війни в сучасних умовах, вони не претендують на роль нормативних документів. Положення, які містяться в цих Методичних рекомендаціях є основою для розробки тактичних прийомів і способів дій у кожному конкретному випадку, а командири підрозділів повинні застосовувати їх творчо за умов конкретної обстановки, яка склалася.

У цих Методичних рекомендаціях основні терміни та визначення наведено в тексті.

ПЕРЕЛІК СКОРОЧЕНЬ ТА УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ

Скорочення та умовні позначення	Повне словосполучення та поняття, що скорочуються
1	2
АТО	Антитерористична операція
АГС	Автоматичний гранатомет станковий
АЗ	Аерозольна завіса
АКС	Автомат Калашникова зі складним прикладом
б/к	Боскомплект
БЗО	Безвідкатна гармата
БМ	Бойова машина
БМП	Бойова машина піхоти
БПЗ	Бокова похідна застава
БПЛА	Безпілотний летальний апарат
БТР	Бронетранспортер
БТГр	Батальйонна тактична група
ВМ	Вогневе містечко
ГАП	Гвинтівочний артилерійський полігон
ГД	Головний дозор
ДРГ	Диверсійно – розвідувальні групи
ДШК	Кулемет Дегтярьова – Шпагіна
ЗЗР	Загін забезпечення руху
ЗУ-23-2	Зенітна установка
КБ	Командир батальйону
КБМ	Командир бойової машини
КВ	Командир взводу
Квід	Командир відділення
КГС	Колона головних сил
КР	Командир роти
КСП	Командно – спостережний пункт
МВЗ	Мінно – вибухові загородження
мб	Механізований батальйон
мв	Механізований взвод
мвід	Механізоване відділення
мр	Механізована рота
НЗВ	Нерухомий загороджувальний вогонь

1	2
НЗФ	Незаконні збройні формування
НО	Навідник – оператор
НСВ	Кулемет Нікітіна – Соколова – Волкова
ООС	Операція об’єднаних сил
ОВТ	Озброєння і військова техніка
ПЗРК	Переносний зенітний ракетний комплекс
ПКМ	Кулемет Калашнікова модернізований
ПКТ	Кулемет Калашнікова танковий
ПТРК	Протитанковий ракетний комплекс
ПТЗ	Протитанкові засоби
ПУР	Пункт управління
РДШ	Ручні димові шашки
РПВ	Реактивний піхотний вогнемет
РПК	Ручний кулемет Калашнікова
РТГр	Ротна тактична група
САУ	Самохідна артилерійська установка
СВД	Снайперська гвинтівка Драгунова
СПГ	Станковий протитанковий гранатомет
СП	Спостережний пост
СКС	Самозарядний карабін Сімонова
СНРД	Цикл прийняття рішення “Спостереження” – “Направлення” – “Рішення” – “Дія”
ТПЗ	Тильна похідна застава
ISTAR	Intelligence – Розвідка, Surveillance – Моніторинг, Target acquisition – Цілевиявлення, and Reconnaissance – Мобільні групи військової розвідки
МЕТТ-ТС	Mission – Місія, Enemy – Противник, Terrain – Місцевість, Troops – Власні сили, Time – час, Civil Considerations – Цивільний аспект

1. СУТНІСТЬ СИСТЕМИ ВОГНЮ

1.1. Загальні положення

1.1.1. Вогонь, як спосіб знищення противника в бою за досвідом проведення ООС (раніше АТО)

Виходячи зі змісту основних положень Бойового статуту Сухопутних військ ЗС України основним способом знищення (розгрому) противника в бою є **вогонь**, який забезпечує ураження противника стрільбою (пуском) з різних видів зброї.

Він розрізняється:

за **тактичними завданнями**, які вирішуються з метою:

знищення – полягає в нанесенні противнику таких втрат (пошкоджень), за яких він повністю втрачає свою боєздатність. Групова ціль вважається знищеною, якщо виведено з ладу 50 – 60% її елементів (рисунк 1);

Наприклад:

Знищений екіпаж БМ чи розрахунок ПТРК; виведено з ладу устаткування бойової машини (зброя, прилади стрільби і спостереження), що позбавляє її можливості вести вогонь чи продовжувати виконання задачі.

Рисунк 1 – знищення ОВТ противника в ООС (раніше АТО).

придушення – полягає в нанесенні противнику таких втрат (пошкоджень) та в створенні таких умов, за яких він тимчасово позбавляється боєздатності, обмежується її маневр або порушується управління;

виснаження – полягає в тиску на морально-психологічний стан живої сили противника, у веденні турбуючого вогню обмеженою кількістю вогневих засобів і боєприпасів у визначений час; групова ціль вважається придушеною, якщо знищено 25 – 30% її складових елементів;

руйнування – полягає в доведенні об'єкту противника до непридатного стану, за яких ведення подальших бойових дій неможливе;

задимлення – створення димових завіс, задимлення (засліплення) вогневих засобів противника, його командних і командно-спостережних (спостережних) пунктів) *(для створення димових завіс (аерозольних завіс – далі АЗ), задимлення противника під час здійснення маневру використовуються як*

ручні димові засоби так і засоби постановки АЗ БМ (танків) а також за сприятливих метеорологічних умов разом з осколково-фугасними снарядами можуть застосовуватись димові снаряди (один димовий снаряд за одну хвилину на кожні 100 м фронту групової цілі або на окрему ціль) (рисунок 2, аркуш 11).

Довідково.

Своєчасна постановка аерозольних завіс зменшує ймовірність враження в 1,2 – 1,5 разів від стрілецької зброї (гранатометів) і в 4 – 5 разів від вогню ПТКР.

Умовні позначки:

(а – під час переправи; б – під час здійснення відходу особового складу механізованого відділення при пошкодженні БТР)

Рисунок 2 – створення димових завіс (задимлення) за досвідом проведення ООС (раніше АТО)..

за видами зброї – зі стрілецької зброї, гранатометів, танків (танкових гармат і кулеметів), бойових машин піхоти (бронетранспортерів), артилерії, мінометів, протитанкових ракетних комплексів, зенітних засобів і інші;

за способами ведення:

прямою наводкою – застосовується при стрільби по цілях, які спостерігаються з оптичних приладів танків (БМП) та артилерії з відкритих вогневих позицій (*наведення зброї здійснюється шляхом суміщення оптичної вісі (перехрестя) панорами (марки оптичного прицілу) безпосередньо з ціллю*) (рисунок 3);

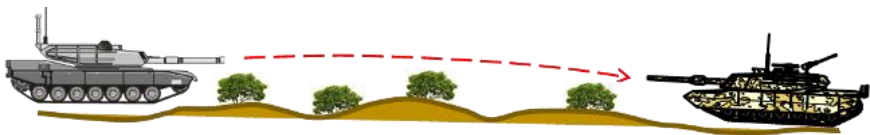

Рисунок 3 – ведення вогню прямою наводкою.

напівпрямою (змішаною) наводкою – застосовується при стрільбі з танків (БМП) та артилерії з відкритих вогневих позицій по цілях, які спостерігаються в оптичні прилади та розташовані на дальності, що перевищує нарізку дистанційних шкал оптичних прицілів (*горизонтальна наводка здійснюється за допомогою шкали бокових поправок поля зору оптичного прицілу, а вертикальна – за допомогою бокового рівня*) (рисунк 4);

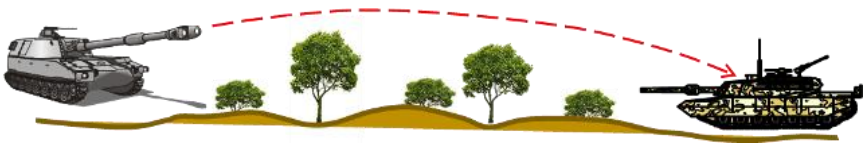

Рисунок 4 – ведення вогню напівпрямою (змішаною) наводкою.

із закритих вогневих позицій – застосовується при стрільбі танків та артилерії із закритих вогневих позицій по цілях, які не спостерігаються з вогневої позиції та в умовах обмеженої видимості (туман, снігопад, ніч) (рисунк 5) (*при стрільбі по цілях: з танків, горизонтальне наведення виконується за допомогою азимутального покажчика (баштового кутоміра), а вертикальне за допомогою таблиць стрільби і бокового рівня*);

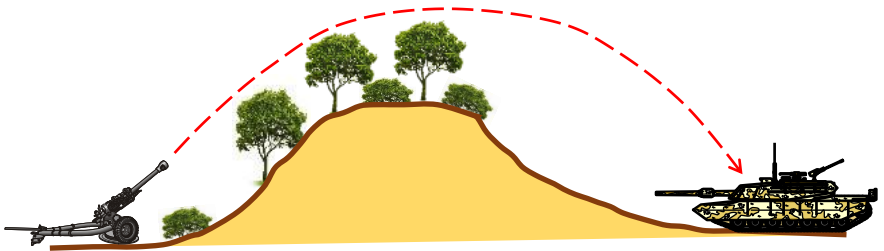

Рисунок 5 – ведення вогню із закритої вогневої позиції.

за напруженістю:

кинджальний вогонь – вогонь, що відкривається, як правило, з стрілецької зброї раптово з близької відстані в одному напрямку (він готується на відстанях, що не перевищують дальності прямого пострілу по грудній фігурі, і ведеться з добре замаскованих позицій до повного знищення противника або з метою заборони його просування у даному напрямку) (рисунк 6, аркуш 11).

Кинджальний вогонь готується та ведеться зі стрілецької зброї на відстанях, що не перевищують дальності прямого пострілу по грудній фігурі

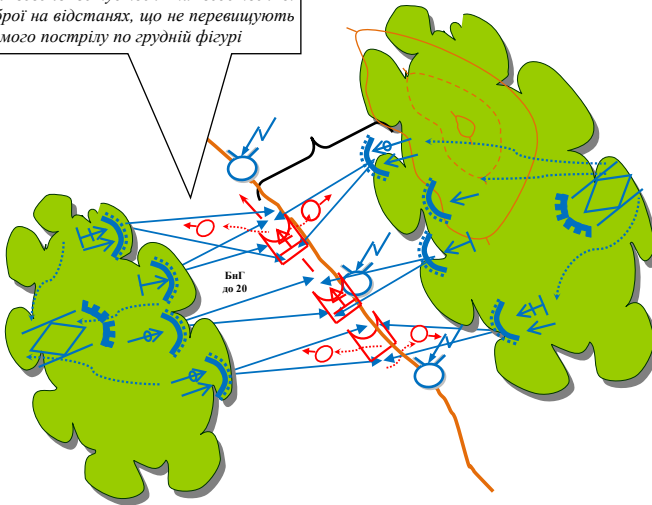

Рисунок 6 – схема ведення кинджального вогню із засідки.

методичний вогонь – вогонь що ведеться з вогневих засобів (стрілецької зброї, артилерії та БМ (танків), здійснюючи періодичні постріли через встановлені проміжки часу або хаотично (такий порядок ведення вогню застосовується під час пристрілки і для забезпечення спостереження за результатами стрільби при переході на ураження).

залповий вогонь – вогонь який ведеться більшістю вогневими засобами (засобів артилерії та БМ (танків) одночасно за команду командира підрозділу (рисунок 7).

Приклад: За команду командира підрозділу "БУРЯ 222" вогонь ведуть одночасно зі всіх наявних вогневих засобів по визначеним цілям.

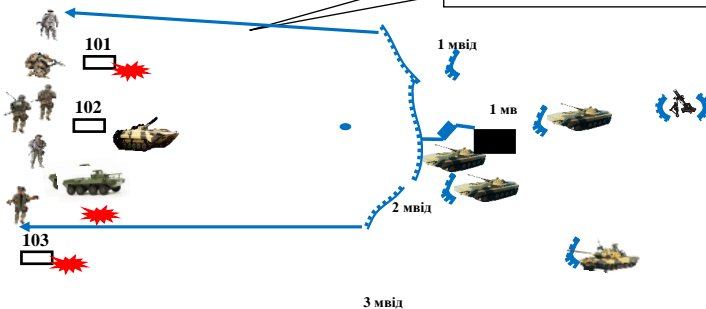

Рисунок 7 – схема ведення залпового вогню мв.

за напрямком стрільби:

фронтальний вогонь – вогонь, направлений перпендикулярно фронту цілі та застосовується при знищенні ешелонованих (глибоких) цілей (рисунок 8);

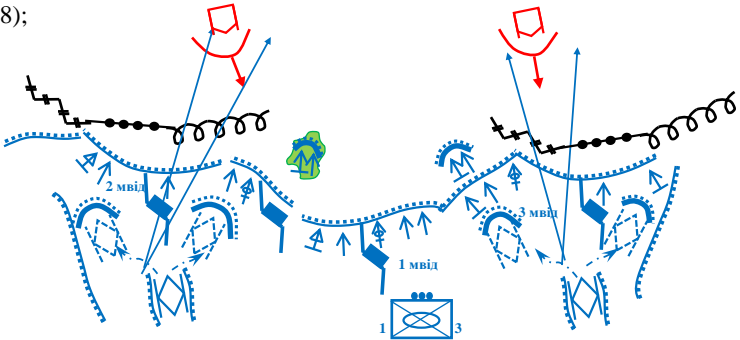

Рисунок 8 – схема ведення фронтального вогню.

фланговий вогонь – вогонь, який направлений у фланг цілі. Використовується з метою нанесення максимального ураження на вузькій ділянці (рисунок 9);

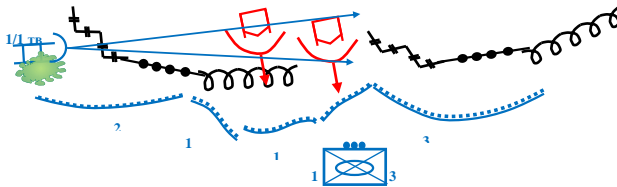

Рисунок 9 – схема ведення флангового вогню.

перехресний вогонь – вогонь, що ведеться по цілі не менше, ніж з двох напрямків (рисунок 10);

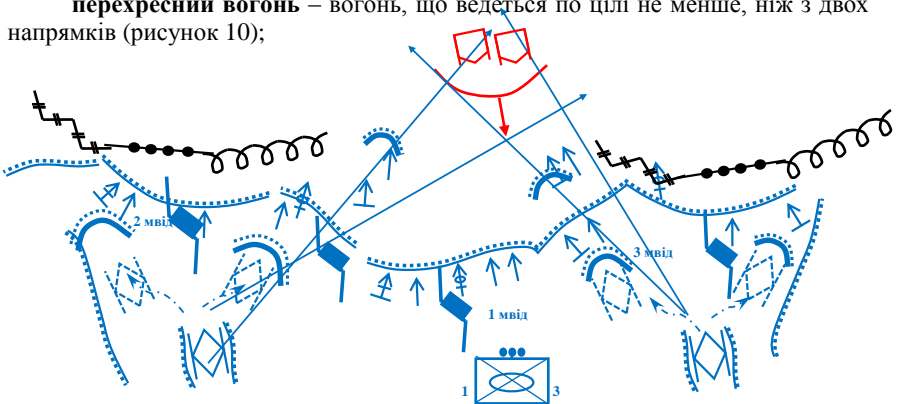
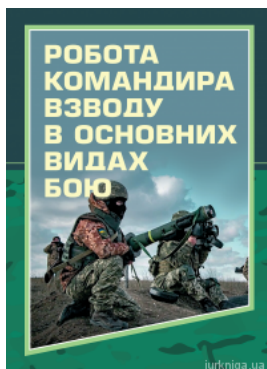

Рисунок 10 – схема ведення перехресного вогню.

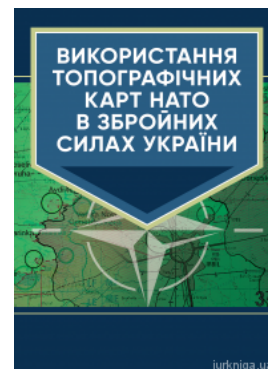
Книги, які можуть вас зацікавити

Робота командира взводу в основних видах бою. Навчальний посібник

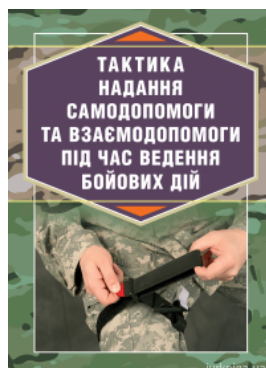
Настанова "З бойової підготовки у Збройних Силах України"

Використання топографічних карт НАТО в Збройних Силах України

Боротьба з безпілотними літальними апаратами (за досвідом проведення ООС (раніше АТО))

Тактика надання самопомоги та взаємодопомоги під час ведення бойових дій

Методичні рекомендації з планування та організації бою за стандартами НАТО (штаб бригади (батальйону) та їм рівних)

Перейти до галузі права
Військове право

[Перейти на сайт →](#)